

DOOR ELISABETH GIMBERG

ILLUSTRATIES VAN ADRI ALINDO

HARTELIJK GELUK met je verjaardag, kind en hier heb je een klein presentje. Pas er goed op."

„Hartelijk geluk met je verjaardag, kind en hier heb je een groot presentje. Pas er goed op."

Dat waren de verjaarswensen geweest van Grootmoeder en van Vader en Moeder. Ze klonken bijna hetzelfde en ze gingen allebei vergezeld van een cadeau, waarmee Femke dol gelukkig was.

Femke heette naar Grootmoeder, Femia, en nu gaf Grootmoe haar op haar tiende verjaardag een ouderwets, gouden médaljonnetje in de vorm van een hartje. Het kon open ook en dan zaten er piepkleine portretjes in van Vader en Moeder. Ze had het vaak bewonderd en even in de handen genomen om het aan alle kanten te bekijken en dan zei Grootmoeder:

„Later krijg je het, als je groot genoeg bent om er goed op te passen."

Nu op haar verjaardag, nu mocht ze het hebben, en dragen ook nog vandaag, omdat het feest was.

Van Vader en Moeder kwam het andere, heerlijke cadeau: een klein, wit hondje, een Keesje.

„Je moet er goed op passen," dat zeiden ze alle drie: Vader, Moeder en Grootmoe. „Je bent nu al tien jaar."

Van Jan-Jaap, haar broertje, kreeg ze een drinkbakje en een etensbakje „voor de hond".

't Stond erop in gele letters op het bruine aardewerk. O, ze zou er vast en zeker goed op passen, op beide geschenken: het médaljon keurig in het doosje bewaren tussen zijn rose watten en het hondje goed verzorgen. Trouw met hem uitgaan en altijd vers drinkwater geven. — O, ze zou —!

't Ging dan ook heel goed in het begin. Het médaljon lag veilig op zijn kus-

sentje, want na het feest had ze het nog niet weer gedragen en het hondje kwam niets te kort.

Fem stond er zelfs een half uur eerder voor op en dat was wat voor die langslaapster. Ze vond het niets erg om uit het warme bed te komen, nu de maand November zacht en mild bleef. Maar toen de gure dagen aanbraken, toen werd het moeilijker. Toen was het zo behaaglijk onder de dekens; ze trok ze haast vanzelf nog wat hoger op als de regen de ruiten striemde. En al jankte Keesje, eerst zachtjes en dan al dringender, dat hij uit moest, Femke hoorde het niet, of deed maar zo.

Moeder riep haar dan natuurlijk en dan moest ze wel. Maar soms was ze zo laat, dat ze eigenlijk geen tijd meer had voor het kleine dier. Dan trok ze het zo hard voort aan zijn riempje, dat het er van jankte.

Jan-Jaap liet Keesje nu al dikwijls uit.

„Nou, mij best hoor,” dacht Femke dan. Maar Vader vond het niet best. En helemaal niet, toen het drinkbakje niet meer schoongemaakt werd en Jan-Jaap dat ook maar ging doen.

„Je zou er goed op passen,” zei Vader. „Maar je deed het niet, daarom moet het hondje nu maar van Jan-Jaap zijn, die zorgt er wel voor.”

„O, Vader.” Femke schrok ervan, want ze hield echt wel van het hondje. Dat was ook niet moeilijk, zo'n leuk speels wollekje. Maar wel moeilijk was het, om er goed voor te zijn. Om het op tijd uit te laten en zijn eten en drinken te geven.

En vreemd: nu ze het niet meer mocht, nu wou ze het juist wel weer, maar nu deed Jan-Jaap het.

Toch kreeg ze nog een kansje, toen Jan-Jaap ziek werd en een paar dagen in bed moest blijven. Toen moest Femke het weer doen.

„Gelukkig,” dacht ze eerst en deed haar best. Het kleine dier ging ook weer een beetje meer van haar houden. Maar na een paar dagen was het al mis. Ze kon haast niet uit dat warme bed komen en Keesje jankte klagelijk.

„Koest! Naar beest!”

Nou moest ze er wel uit, anders hoorden Vader en Moeder het. En daar riep Jan-Jaap al.

Wacht, nou wist ze er wat op.

Vlug schoot ze in haar pantoffels, nam het hondje uit de mand en zette het op de stoep.

„Nu kon hij het best zelf vinden. Hij was al zo gewend en bekend in de straat en zij kon lekkertjes nog een beetje bijwarmen in bed.

Maar ze lag nog niet, of ze hoorde iemand gillen en er knarsten autoremmen. Nog eens dat gillen, of was het janken? — Ze vloog naar het raam.

Daar stond een auto bij de voordeur, daar omheen een paar mensen en Vader praatte in de gang.

Jan-Jaap schreeuwde en wat was dat akelige kermen? Deed Keesje dat?

Ze durfde niet naar de gang, bevend stond ze bij de deur, de knop in de hand. Daar reed de auto weg en Jan-Jaap schreide maar.

Nog even wachtte ze, dan liep ze op blote voeten naar de huiskamer.

Daar stond Vader, aangekleed om uit te gaan, met het hondje in zijn armen. Het dier jankte zachtjes. Femke durfde nauwelijks kijken, maar o, wat hingen

die voorpootjes er akelig bij...

Jan-Jaap was uit zijn bed gekomen en schreide maar, tegen de tafel aangeleund.

En zei er nu maar iemand iets! Ze waren alle drie bezig met het arme beestje. Ze keken niet eens naar haar. Ze durfde niet dichterbij komen.

„Ga nu maar gauw,” drong Moeder aan.

„Dat kleine stakkertje.”

Toen was Vader ineens weg en nu pas zag Femke overal bloedvlekken, op het zeil, op het kleed, op de tafel, overal lagen ze.

„Moeder,” fluisterde ze; maar Moeder troostte Jan-Jaap en bracht hem weer naar bed.

Ze voelde hoe haar mond droog en strak werd en hoe haar lippen beefden.

„Moeder!” riep ze en 't klonk raar schor.

Moeder keek alleen even om en Jan-Jaap schreeuwde:

„Ellendig kind!”

Toen stond ze alleen in de kamer. De klok wees al half negen. Wat moest ze nou?! Ze kwam vast niet meer op tijd: ze moest om kwart voor negen binnen zijn. Radeloos propte ze een reepje brood van haar bordje in de mond, toen rende ze naar haar kamertje, schoot in de kleren, en vond, gelukkig, de schooldeur nog niet gesloten.

Maar die dag ging alles verkeerd: Ze kende haar huiswerk niet, wist niet wat er gevraagd werd, toen ze ineens een beurt met lezen kreeg. Ze kòn er immers haar hoofd ook niet bijhouden, want wat was er verder met Keesje gebeurd? Waar had Vader hem heengebracht, het hondje zou toch niet... en toen vielen er op haar dictée ook nog grote warme droppels, die het schrift vlekkelig en vuil maakten.

En nog was de narigheid niet voorbij, al leek alles om vier uur, toen ze thuis kwam een beetje beter. Keesje lag met twee stijf in gips verpakte voorpootjes

in zijn mandje. Hij piepte nog wel eventjes angstig zo nu en dan, maar hij at toch zijn bakje pap helemaal leeg.

Fem zat bij hem geknield toen hij nog eens de rand schoon likte.

„Moeder, hij eet,” zei ze en ze wist zelf niet, dat ze bijna schreide. Ze haalde het zachte kussentje uit haar poppenwieg en heel voorzichtig schoof ze dat onder de kop van Keesje.

„Hij eet, Moeder,” zei ze nog een keer en duwde haar hoofd tegen Moeders schouder.

Moeder streek haar zachtjes over het haar en toen trok ze haar dochttertje als een klein meisje op schoot.

„Dat is wel heel erg met Keesje, Fem.”

Fem knikte alleen maar en veegde haar tranen af aan Moeders mouw.

„Het arme, kleine ding had wel dood kunnen zijn,” ging Moeder voort. „Een dier is weerloos, het kan niets zeggen, zich zelf niet helpen. Niet zelf naar buiten gaan, geen deur openmaken. En van het verkeer begrijp het niets. En jij liet het in de steek...”

„Zou Kees nou — dood — gaan, Moeder?”

Femke kon dat vreeslijke woord bijna niet uitspreken.

„We zullen het allerbeste hopen. De veearts heeft de pootjes zo goed mogelijk in gips gezet. Het diertje zal wel veel pijn hebben. En nu moet het met alles geholpen worden. Want staan kan hij de eerste dagen niet.”

„O, ik zal alles voor hem doen, heus alles.”

„Daar reken ik op, Femke,” zei Moeder ernstig en verder zweeg ze gelukkig. Nog even bleef het kind op Moeders schoot zitten. O, het was wel heel ernstig met het hondje, maar ze mocht nog wat goed maken. Ze kon nog helpen. Ze wou wel alles doen, meteen beginnen. Het diertje in de armen nemen en er mee heen en weer lopen. Maar dat vond Moeder niet goed, natuurlijk niet.

„Straks mag je hem even mee naar buiten nemen,” beloofde ze.

Maar Femke was zo berouwvol en opgelucht tegelijk, dat ze wat doen moest. Ze moest nu meteen haar goeie wil tonen, laten zien, dat ze werkelijk haar best zou doen.

Wat kon ze nou? O, wacht, zo vaak bromde Moeder over de rommel in haar kastje. Dat zou ze eens keurig opruimen.

Ze begon vol moed en vak voor vak werd werkelijk netjes. Nu de laatjes nog. In het ene bewaarde ze haar kleine snuisterijen: een zilveren stoofje — piepklein, een beeldig zakkammetje met glinsterende steentjes in de rand, een vulpotlood aan een roodzijden koordje, een klein beertje, van hout, dat Vader eens had meegebracht uit Zwitserland en ook het doosje met Grootmoe's médaljon.

Ze bekeek haar schatten een voor een, maar toen ze het doosje opendeed... Nee, dat kon toch niet, ze draaide het om en om, pakte telkens weer de rose watten eruit. Maar o, het kostbare gouden hangertje was weg.

Versuft bleef ze even met het lege doosje in de handen op de grond zitten. Dan begon ze koortsachtig te zoeken. Ze had zoveel rommel overhoop gehaald, daar lag het natuurlijk nog tussen, al begreep ze eigenlijk zelf niet, hoe dat kon, want het doosje was toch niet open en niet uit de la geweest.

Weer pakte ze haar hele kastje uit, angstig en gejaagd, maar geen médaljon

glinsterde haar tegen.

En daar riep Moeder:

„Femke, neem Keesje even mee naar buiten. Zet hem voorzichtig neer in het plantsoentje aan de overkant.”

Ze stond op en liet zich meteen weer op de vloer zakken, ze moest immers eerst nog zoeken...

In eens voelde ze een stomp: Jan-Jaap was zijn bed uitgekomen.

„Vooruit dan! Dierenbeul!” Ja, dat zei Jan-Jaap.

Ze kwam overeind en liep naar de huiskamer, in de deur bleef ze staan en keek met grote ogen naar Moeder, die verwonderd haar naaiwerk neerlegde.

Wat was er met haar dochttertje? Trok ze het zich zo erg aan van het hondje?

„Femke?”

En toen klonk het toonloos:

„Het doosje is leeg. Het doosje van Grootmoeder.”

Doodstil bleef het even in de kamer, even maar, want Vader kwam binnen en zei ernstig:

„Dat dacht ik wel: Femke is haar gouden hartje kwijt.”

Niemand sprak meer over het médaljon, dat niet werd teruggevonden.

„Toch moet je blijven zoeken naar je gouden hartje,” zei Vader nog een keer. En dat klonk net, of Vader er wat mee bedoelde . . . ze moest er telkens aan denken in de komende dagen, die naar kerstmis voerden. Sint-Nicolaas vierden ze bij Femke thuis nooit, wel Kerstmis. Grootvader, Moeders Vader, was een Engelsman. In Moeders jeugd werd ook het Kerstfeest gevierd, op Engelse wijze: ernstig en vrolijk tegelijk. En Moeder had die traditie in haar eigen huis voortgezet.

De voorbereiding tot dat Kerstfeest en vooral tot het kerstmaal gaf aan de maand December al heel in het begin een feestelijke kleur. Dan maakte Moeder vast de plumpudding, de echte Engelse kerstpudding, klaar en volgens oude gewoonte stopte Moeder daarin een paar kleine, zilveren speelgoedjes, van die figuurtjes, die aan een ouderwetse bedelarmband hangen. Het leuke stoffje had Femke het vorig jaar in haar portie pudding gevonden. „Charms” heten die in het Engels.

Zou Moeder dat dit jaar ook doen? Femke wist het niet, want ze kon niet helpen deze keer. Ze moest voor het hondje zorgen.

„Keesje heeft door jouw schuld een ongeluk gekregen, nu moet jij alleen hem beter maken,” vond Vader. Dat wou ze zelf ook het liefst en als ze dan het hondje voorzichtig oppakte en uitliet, en er vroeg voor opstond, schoten haar soms ineens vaders woorden in de gedachte:

„Je moet blijven zoeken naar je gouden hartje.” Het was net, of ze langzamerhand begon te begrijpen, dat vader daarmee niet alleen het sieraad bedoelde. Ook leek het wel, of het niet meer zo moeilijk was, vroeg uit het warme bed te stappen en 's avonds uit de behaaglijke kamer in de kou naar buiten te moeten. Vooral niet, nu het hondje vaak al met zijn staartje kwispelde als ze eraan kwam en alweer op zijn eigen pootjes staan en een beetje lopen kon. Met kerstmis was het weer helemaal beter zelfs.

„Nu is Keesje van jullie samen,” besliste Vader. „En neem nu maar om beurten „de week” om hem te verzorgen, dan komt er ook geen gekibbel.”

Alles zou weer goed geweest zijn, als het médaljon maar teruggevonden was. Vooral nu Grootmoe kwam kerstmis vieren zoals altijd.

Kerstfeest was toch het heerlijkste feest van het jaar! Het huis rook feestelijk naar dennegroen en een grote boom glinsterde en geurde in een hoek van de kamer.

Femke en Jan-Jaap hadden hem samen van de markt gehaald, een heel grote, en met Vader versierd. Een vrolijk Keesje met gezonde pootjes rolde achter een zilveren bal aan. O, het was allemaal weer vertrouwd! „Het rook in huis naar kerstmis!” Dat zei Jan-Jaap en zo was het ook.

Ze maakten met Vader weer nieuwe kaarsenhouders op de feesttafel van berkenblokjes en een takje groen en Femke mocht Moeder helpen dekken.

Eerbiedig zette ze midden op het glanzende tafellaken de grote Kerstkaars. Die zou straks het eerst branden en het symbool zijn van het grote Licht, dat eenmaal lang geleden op deze gedenkdag werd ontstoken in een armoedige stal, toen het kindeke geboren werd, het kindeke met het gouden hartje . . .

„Femke,” zei Moeder. Ze kleurde.

Zou Moeder gemerkt hebben, dat ze ineens aan het gouden hartje denken moest?

Wat later zaten ze allen om de tafel: Grootmoe, Vader, Moeder, Jan-Jaap en zij. De kerstboom brandde, maar het Christuslicht midden op de tafel wachtte nog op de hand, die dat ontsteken mocht. Die hand zou van een der beide kinderen zijn. Zo was het elk jaar geweest.

„Femke,” zei Vader.

Hij moest het herhalen, want het meisje staaarde met dromerige ogen in de glinstering van de kerstboomkaarsjes.

Ze toefde ver weg bij een armzalige kribbe, waar het stro aan alle kanten uitstak en waarin het Kindeke Jezus terneer lag.

Het Kindeke met het gouden hartje. De dieren, de os en de ezel keken met vochtige ogen toe. Ze behoorden bij die kleine kribbe en bij dat Kind, dat hun weerloosheid begreep en zeker goed voor hen zou zijn...

„Femke!”

„Ja, Vader,” antwoordde ze gedwee en begreep nog niet, dat zij de kaars van het Kindeke mocht aansteken.

Toen het tot haar doordrong, streek ze met bevende hand een lucifer aan en zette het vlammetje op de kerstkaars.

Ze voelde zich warm en gelukkig, omdat ze ineens besepte, wat Vader bedoeld had met het zoeken naar het gouden hartje.”

Ze bukte zich en nam Keesje, die aan haar schoenveter knaagde op schoot. Daar nestelde hij zich stil en tevreden, terwijl het vrouwtje luisterde naar Vaders ernstige stem:

„Nu mogen wij op deze Kerstdag allemaal ons kleine licht aansteken aan het grote licht van Christus. En daarbij denken we aan die armoedige stal, waarin dat Licht geboren werd, dat kleine Licht, dat een vlam van Liefde over de wereld wil laten schijnen.

Liefde voor onze medemens, liefde voor de dieren, die van ons afhankelijk zijn.” Vaders ogen rustten even op het gebogen hoofd van zijn dochttertje, hij zag de glans van de kaarsenschijn over haar blonde haar en toen vouwde hij de handen en bad:

„Heer, op deze heilige Kerstavond vragen wij van U, dat in onze harten iets mag gaan ontgloeien van het brandende licht der Liefde. Geef ons de moed om trouw te blijven zoeken naar het Gouden hart, dat Gij in deze wereld voor ons achterliet, amen.”

Stil ontstaken ze toen allen hun Kerstlichtje aan de Kerstkaars. Moeder hielp Femke, want het was haar of ze niet goed zien kon en Moeder hield daarna nog even haar hand vast.

Het kaarslicht voor haar ogen brak in een mist van tranen.

Ze genoten van Moeders feestmaal en Jan-Jaap bracht de plumpudding binnen, die hoog opvlamde aan alle kanten.

Ze kregen ieder een groot stuk op hun bord, waarvan ze heel voorzichtig aten, want ze kenden Moeders verrassingen en toen ineens proefde Femke een stukje metaal op haar tong.

Ze legde het voorzichtig op haar bordje en voor haar gelukkige ogen glansde daar in het kaarsenlicht: het kleine Gouden hart.